

ВІДГУК

рецензента, кандидата психологічних наук, професора Тетяни ПЕРЕПЕЛЮК на дисертацію Джулай Анастасії Ігорівни «Розвиток емоційного інтелекту практичних психологів в процесі професійної підготовки», подану до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань зі спеціальності 053 – Психологія

Проблема вивчення емоційного інтелекту та саме його розвиток саме у практичних психологів в процесі навчально-професійної підготовки є актуальною на сьогодні. Дисертація Джулай Анастасії Ігорівни присвячена актуальній темі, оскільки являє собою продуктивну спробу внести вагомий вклад у вирішення актуальної та нагальної науково-практичної проблеми розвитку емоційного інтелекту практичних психологів. Емоційний інтелект розглядається як здатність особистості визначати емоції, інтерпретувати їхнє значення, а також продуктивно використовувати їх для раціонального мислення і вирішення проблем. Популярність та визнана важливість цього конструкту для ефективності професійної діяльності фахівця, і зокрема, практичного психолога імперативно диктує необхідність подальшого наукового вивчення ролі емоційного інтелекту у регуляції цієї діяльності, а також характеру та особливостей забезпечення її ефективності за рахунок ресурсів емоційного інтелекту.

Необхідний ступінь обґрунтованості наукових положень, достовірність отриманих результатів забезпечується адекватною методологічною та теоретичною орієнтацією дослідження, репрезентативністю вибірки, використанням сучасних методів математичної статистики та методів їх інтерпретації. У своїй роботі авторка спирається на новітні теоретичні та емпіричні дані.

Здобутком дисертаційного дослідження є аналіз літератури по проблемі, який здійснювався з посиланням на сучасні вітчизняні та зарубіжні

наукові праці та основні методологічні напрямки, що існують в психологічній науці.

Авторкою дисертаційного дослідження в основному вірно визначено об'єкт, предмет, мету дослідження, а також завдання. Нею гармонійно поєднано у психологічному інструментарії як теоретичні, емпіричні, так і відповідні математичні методи дослідження.

У дисертації розкрито й обґрунтовано основні її теоретичні положення, висновки, методичні рекомендації та перевірено достовірність результатів за допомогою статистичних методів дослідження. Варто зазначити, що позитивна динаміка і результати статистичної обробки за сучасними методиками переконують в ефективності обраного напрямку роботи, затребуваності наукових результатів і матеріалів, запропонованих у дослідженні.

Слід також зазначити, що Анастасія ігорівна Джулай в основному правильно визначено наукову новизну отриманих результатів. Зокрема, нею вперше: визначено сутність поняття «емоційний інтелект майбутніх практичних психологів»; виокремлено структурні компоненти емоційного інтелекту майбутніх практичних психологів – когнітивний та поведінковий; обґрунтовано критерії оцінки, показники і рівні розвитку досліджуваного особистісного утворення; виявлено кореляційні зв'язки між складовими структури емоційного інтелекту досліджуваних та показниками його розвитку; розроблено модель емоційного інтелекту майбутніх практичних психологів.

Крім того, дисертанткою уточнено: змістове навантаження та семантичні межі поняття «емоційний інтелект», особливості його вияву у здобувачів вищої освіти за соціономічними спеціальностями. У дисертації А.І. Джулай набули подальшого розвитку наукові уявлення про можливість довільного підвищення рівня емоційного інтелекту шляхом цілеспрямованого навчального впливу на розвиток кожної з чотирьох складових емоційного інтелекту у межах моделі когнітивних здібностей.

У теоретичній частині роботи всебічно аналізуються поняття «емоційний інтелект», «практичний психолог», «фахова підготовка», «професійна підготовка» та наукові теорії і концепції та підходи до їх вивчення, представлено наукові погляди щодо проблеми розвитку та формування емоційного інтелекту у здобувачів закладів вищої освіти та причини виникнення труднощів у його розвитку у процесі навчально-професійної діяльності.

Авторкою Джулай Анастасією акцентована дослідницька увага на важливості для подальшої професійної діяльності практичних психологів формування саме емоційного інтелекту як властивості майбутнього професіонала у галузі соціальної та поведінкової сфери.

Безперечно необхідно визнати і практичне значення отриманих результатів дослідження, яке полягає у тому, що їх можна використовувати у консультаційній та психотерапевтичній практиці практичного психолога, також у практиці організаційного консультування, для вирішення як професійних, так і особистісних завдань. Висновки, отримані за результатами дослідження, можуть використовуватися у практиці розвитку індивідуальних ресурсів представників соціономічних професій, які забезпечують ефективні варіанти адаптації, що дозволяють долати важкі життєві ситуації. Розроблена авторська програма може використовуватися у межах освітньо-наукових програм як вибіркового освітнього компонента з метою розвитку внутрішніх ресурсів майбутніх практичних психологів в процесі їхнього навчання у закладах вищої освіти.

Емпірична частина дослідження побудована чітко і відповідає меті та поставленим завданням. Узагальнення результатів дослідження дало змогу визначити особливості розвитку та формування емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія».

У цілому зазначимо, що дисертанткою у роботі на належному теоретичному та емпіричному матеріалі, послідовно та неухильно дотримуючись визначених у теоретичній частині методологічних засад,

розкриваються та обґрунтовуються її основні положення. При цьому, доведення їх здійснюється авторкою із належною доказовістю і послідовністю.

Висновки відображають мету й завдання роботи, комплексно підсумовують дослідні процедури, повністю корелюються з метою та завданнями дослідження, є науково обґрунтованими.

Разом із тим при загальному позитивному враженні від рецензованої роботи вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження, побажання та рекомендації.

1. Презентація авторської моделі емоційного інтелекту майбутніх практичних психологів (рис. 2.5) виглядала б більш переконливою, якщо б авторка зупинилася на змістовній характеристиці компонентів, що увійшли до її складу.

2. До списку використаних джерел бажано було б долучити й інші наукові праці рецензентів з теми дисертаційного дослідження, тим більше, що вони піддавались контент-аналізу на першому етапі емпіричного дослідження.

ВИСНОВОК

Вважаємо, що наукова робота є цілком завершеним, самостійним дослідженням, має певну теоретичну і практичну цінність. Висновки роботи обумовлюються її змістом. Мета дослідження досягнута, поставлені завдання виконано на достатньому рівні.

Викладені вище зауваження, побажання та рекомендації не впливають суттєво на цілком позитивну оцінку самої роботи та тому не знижують наукову і практичну цінність дисертаційного дослідження Джулай Анастасії Ігорівни.

Детальне вивчення дисертації Джулай Анастасії Ігорівни «Розвиток емоційного інтелекту практичних психологів в процесі професійної підготовки» дозволяє зробити висновки, що її авторка оволоділа методологією наукової діяльності і це дозволило їй якісно та на високому

рівні виконати поставлене наукове завдання. Тому дисертаційне дослідження А.І. Джулай є усі підстави вважати самостійним завершеним науковим дослідженням, що виконане на належному науковому рівні, воно відзначається науковою новизною, теоретичною та емпіричною обґрунтованістю отриманих результатів, а також їхньою очевидною практичною значущістю. Отримані дисертанткою наукові доробки викладено згідно вимог до наукового стилю, її наукова праця є кваліфікованою інтерпретацією основних положень, що містяться у власному дослідженні.

Основні результати дисертації із достатньою повнотою відображено в 11 наукових працях, серед них 5 статей у виданнях, затверджених МОН України як фахові у галузі психології (категорія Б), а також у 6 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Таким чином, дисертаційна робота Джулай Анастасії Ігорівни відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка – Джулай Анастасія Ігорівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Рецензент:

професор кафедри психології

Уманського державного педагогічного

університету імені Павла Тичини

кандидат психологічних наук, професор

«_7_» грудня 2023 року

 Тетяна ПЕРЕПЕЛЮК

Ректор

Олександр БЕЗЛЮДНИЙ